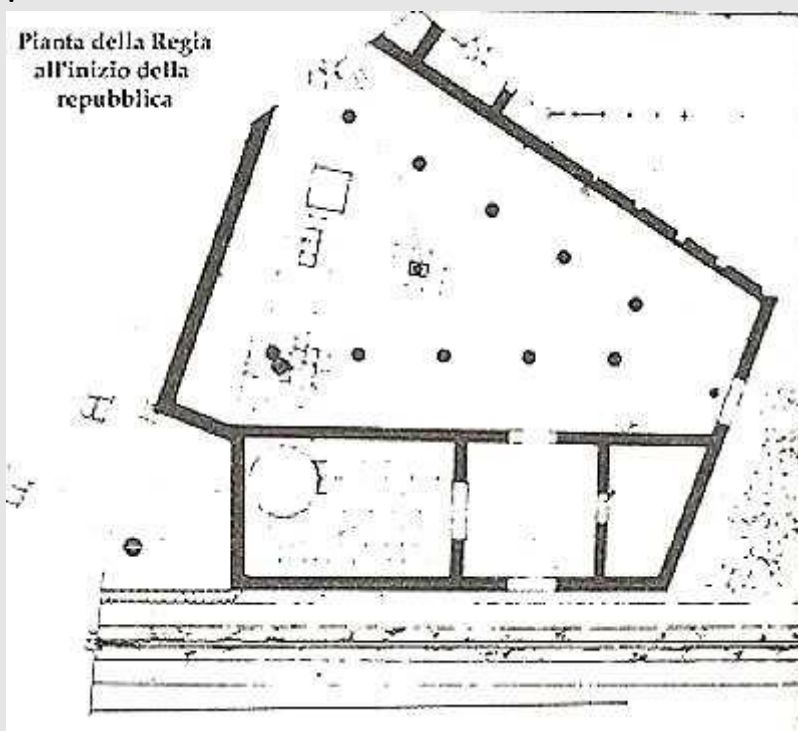

Het regnum en bevolkingsindeling

Duidelijk is op grond van de legenden, dat het koningschap in Rome in de loop van de tijd veranderd is door de komst van de Etrusken. In eerste instantie werden de koningen aangesteld door het volk, maar bij de dood van Priscus is er sprake van benoeming.

Misschien is het daarom nu wel het juiste moment om in te gaan op het koningschap van de Romeinen. De eerste vraag die je zou kunnen stellen is, of er eigenlijk wel koningen zijn geweest. Die legendes kun je toch niet zo maar geloven? Dat is zo, maar meestal zit er wel een kern van waarheid in legendes. Bovendien waren de Romeinen van Indogermaanse oorsprong en die Indogermanen hadden oorspronkelijk koningen, die ze uit hun midden aanstelden, dus niet op grond van erfenis. Voor dat koningschap trouwens spreekt ook het feit, dat zich op het forum de **regia** (koningshuis/paleis) bevond. Hier zetelde de **pontifex maximus** (opperpriester)

Eén van de taken van de koning was oorspronkelijk ook het opperpriesterschap. Verder stelden de senatoren later, wanneer Rome op de een of andere manier zonder geldige consuls of imperiumdragers zat, zoals in heel oude tijden, iemand uit hun midden tot **interrex** aan. Zo'n interrex moest na 5 dagen aftreden en dan werd er weer een ander gekozen. Zijn taak was natuurlijk ervoor te zorgen dat er nieuwe imperiumdragers kwamen. Hieruit blijkt overigens, dat het koningschap oorspronkelijk niet erfelijk was. Het feit

dat de koning de hoogste religieuze taak had, maakt het ook logisch dat zijn inauguratie (inwijding) voorafgegaan werd door religieuze ritus (vaststaande handelingen). De koning moet ook rechtstaken gehad hebben, omdat het recht sterk met de religie verbonden was. Het ligt voor de hand dat de koning geen mindere bevoegdheden heeft gehad dan zijn latere republikeinse opvolgers, de consuls. Dus hij had onbeperkt bestuurs/ambtsgezag als bestuurder, legerleider. Hij was een souverain heerser. Zijn onbeperkte macht werd ook duidelijk gemaakt door de pomp (optocht), die hem begeleidde, de **lictiores** (staatsslaven) met **fascies** inclusief bijlen.

lictiores

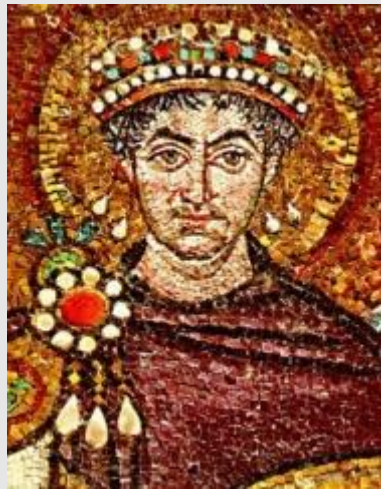

Deze roedes waren symbool van zijn onbeperkte macht. De koning mocht tuchtigen en zelfs terecht laten stellen, vandaar die roedes en bijlen. Verder droeg de koning een geheel purperen mantel, misschien zelfs met goud bestikt, zoals later de opperlegerleiders droegen, wanneer ze een triomftocht hielden. Deze absolute machtspositie en uitdossing moet de koning van de Etrusken hebben gehad. Het was zeker niet Indogermaans, omdat de koning bij de Indogermanen eigenlijk **primus inter pares** (de eerste tussen gelijken) was, die senaat en volk moest raadplegen. De Romeinse koning was van origine in ieder geval niet Etruskisch; de titel **rex** is namelijk Indogermaans.

Of de Romeinse rex magistraten (ambtenaren) heeft gehad, is niet zeker. Waarschijnlijk heeft hij wel een senaat, adviesraad gehad. Gezien het feit dat deze senatores patres genoemd werden, is het aannemelijk dat de leden van de senaat de opperpatres van de adellijke families waren. Zij benoemden de koning, zoals ook later de interrex. Zij droegen ook koninklijk purper, zoals de rode senatorenschoenen, de rode senatorenring, de brede purperstreep op de tunica. Op grond daarvan kun je opmaken dat ze in principe ooit in aanmerking kwamen voor het koningschap, zoals ook blijkt uit het interregnum. De patres stelden elkaar aan tot interrex, indien nodig.

moderne bisschopsring

Romeinse keizer

Het gaat al tot in de koningstijd terug dat de bevolking in groepen ingedeeld was. Bij de Romeinen was de oorspronkelijke indeling drie **tribus**, die Etrurische namen hadden (de Tities, Ramnes en de Luceres). Zoals al eerder gezegd werden die 3 tribus in **10 curiae** verdeeld. Gezien het feit dat de woorden tribus en curiae Indogermaans zijn, moet die indeling zelf al ouder zijn dan de Etrurische invloed. Deze curiae waren religieuze verenigingen met een priester als voorzitter. Deze indeling in curiae werd ook gebruikt om een vergadering te creëren: de **comitia curiata**, die over familiezaken zoals adoptie uitspraak deed en oorspronkelijk ook de aanstelling van de hoogste magistraten en dus ook koning bevestigde.

Deze indeling in curiae werd ook gebruikt voor de inrichting van het leger. Iedere curia moest 100 voetsoldaten leveren: een **centuria**. Deze centuria stond onder leiding van een **centurio**. Verder moest zo'n curia ook 10 ruiters leveren, een **decuria** onder leiding van een **decurio**. De troepen van iedere tribus stonden weer onder leiding van een **tribunus**, van wie er dus 3 waren. Het getal drie speelde overigens een belangrijke rol in het staatsbestel. Zo had de senaat al vanoudsher 300 leden en bestonden priestercolleges uit drie leden of een meervoud van drie.